

• TÜRKİYE'DE İLK VE TEK

• AKILLI TAHTA UYUMLU

• ÖZEL KONSEPTLİ

• ORTAOKULA YARDIMCI

• ETKİNLİKLİ

NEŞELİ PARAGRAF

PARAGRAFI
SEVDİREN
HOCA'DAN

ARI

HAMZA KAYA

neşeli

bilgi

Sefiller romanının yazarı Victor Hugo'nun, editörüne kitabın ilk satış bilgilerini öğrenmek için yazdığı mektup, dünyanın en kısa mektubudur. Kâğıda sadece bir soru işareti "?" yaparak gönderdiği mektubun cevabı da çok kısa idi: Ünlem işareti. (!)

PARAGRAFTA BAŞLIK

Yazar paragrafta bir şeyler anlatmıştı, bu anlattıklarına konu demiştik. Şimdi bu anlattıklarını özetlersek, bir iki sözcük ile anlatılanları belirtirsek işte buna da "paragrafta başlık" diyoruz. Nasıl gördüğümüz, görmediğimiz her varlığın bir ismi varsa, her metnin de bir ismi vardır. İşte buna o metnin başlığı da diyebiliriz.

Sadece bir masal kahramanı değil, hayvanlar dünyasının da gerçek kralıdır aslanlar. Ürkütücü kükremesi, 4 kilometrelik alan içerisinde duyulur. Afrika'da yaşayan aslan, Roma İmparatorluğu döneminde arenalarda gladyatörlerle karşı karşıya getirilirdi. Bununla ilgili bilgiler antik tiyatronun girişlerinde yer alırdı. Bunun en güzel örneği, Burdura bağlı Ağlasun ilçesindeki Sagalassos antik kentindedir. 9 bin kişilik antik tiyatrodaki bulunan yazıtlarda Tertullus adlı gladyatörün kahramanlıkları yer alır. Burada çeşitli bölgelerden getirilmiş aslan, kaplan, panter ve ayı ile mücadelesi anlatılır.

Bu paragrafı okuduğumuzda, yazarın "aslanlar"dan söz ettiğini hepimizin söylediğini duyar gibiyiz 😊 Madem aslanlardan söz ediliyor, o zaman başlıklar bu kelime etrafında oluşturulmalı, değil mi? O zaman neler olabilir, başlayalım:

"Aslan". Sadece "Aslan" olabilir. Aslanın krallığından metnin hemen her yerinde söz edilmektedir. O zaman "Aslan Kral" ya da "Kral Aslan" da olabilir. Başlık daha da şekillendirilebilir: "Değişmeyen Kral: Aslan" gibi.

Metinde aslan anlatılıyor. O zaman zihnimize aslan görseli canlanır.

Metinde aslanın krallığı anlatılıyor. O zaman zihnimize kral aslan görseli canlanır.

Bir de neler başlık olamaz, diye bakalım:

Başlığı doğru belirleyebilmek için ilk ve en önemli iş, konunun doğru belirlenmesidir. Eğer konu yanlış belirlenirse başlık da yanlış belirlenir. Dikkat ederseniz metnin orta kısmında "Bunun en güzel örneği" denmiş ve yukarıda anlatılana örnekler verilmeye başlanmış. Bir gladyatör örnek verilmiş. Biz sadece buraya bakarak "Tertullus'un Kahramanlıkları" başlığını parçaya veremeyiz! Çünkü parça bu gladyatörü değil, aslanları anlatıyor. Ya da yine örnek kısmında "Antik Bir Kent: Sagalassos" başlığını atarsak bu da hatalı olur. Çünkü bu kent ismi de sadece örneği belirgin yapabilmek için verilmiştir.

Metinde aslan anlatılıyor. Örnek olarak da gladyatör veriliyor. Zihnimize aslan gelmesi gerekiyorken gladyatör geliyorsa bir yanlışlık var demektir.

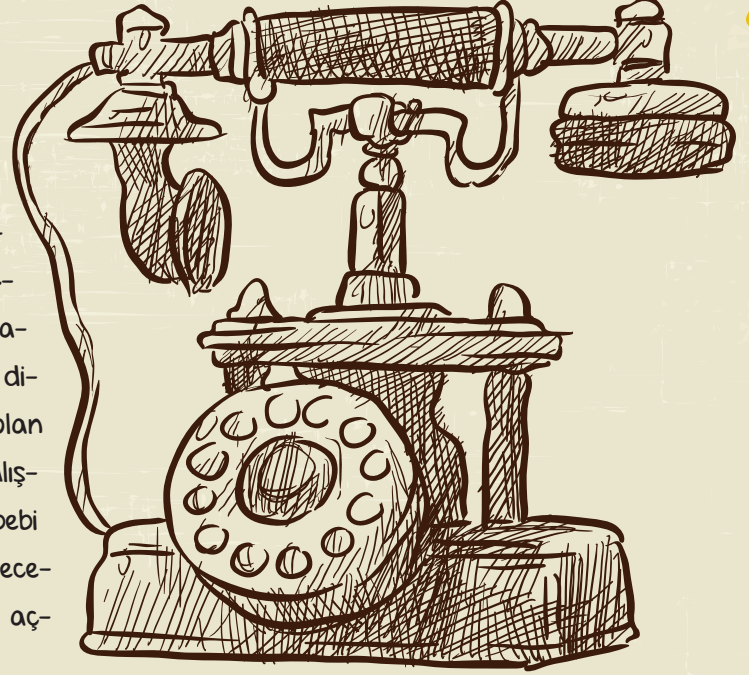
Metinde aslan anlatılıyor. Örnek olarak da antik kent veriliyor. Zihnimize aslan gelmesi gerekiyorken antik kent geliyorsa bir yanlışlık var demektir.

“kendimi deniyorum”

☆ Hadi bakalım, şu metnin başlığı neler olabilir?

Graham Bell, 1876 yılında telefonu icat ettiğinde ilk hat-
tı kız arkadaşı Alessandro Lolita Oswald'ın evine çek-
mişti. Bell'in telefonu çaldığında arayan sadece kız arka-
daşı olabileceğinden telefonu "Alessandro Lolita Oswald" di-
yerek açıyordu. Bir süre sonra isminin baş harfleri olan
"A.L.O." yu kullanmaya başladı. Graham Bell'in yoğun çalış-
maları ve şehre kurduğu hat çalışmalarının uzaması sebebi
ile kız arkadaşı onu terk etti. Buna rağmen her an dönece-
ğini düşünerek her çaldığında yine telefonu "ALO" diyerek aç-
tı. O günden sonra herkes "ALO" demeye başladı.

Bence bu parçanın başlığı: ..... ya da .....
..... ya da ..... olabilir.

“kendimi deniyorum”

Osmanlı asırlarında uzun kış gecelerinin en önemli eğlenceleri arasında helva sohbetleri yer alır. Seçkin ko-
naklarda toplanan kibar muhit sakinleri, şiirden, edebiyattan, sanattan, müzikten derin sohbetlere daldık-
larında önlerindeki helva tabaklarının nasıl boşaldığını fark
edemezlermiş. Meşhur ustalarca yapılmış nefis helvaların çe-
şitli isimler altında konuklara sunulduğu bu sohbetlere ede-
biyat sohbeti, şiir sohbeti değil de helva sohbeti denilmesi bi-
le helvaya verilen önem ve değeri gösterir.

Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Helva Sohbetleri
- B) Nefis Helvalar
- C) Edebiyat Sohbetleri
- D) Osmanlı Eğlenceleri

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Bir paragrafta yazarın okuyucuya vermek istediği mesajı "ana düşünce" diyoruz. Şimdi biraz geriye gidelim: "Yazar ne anlatıyor?" sorusuna cevap bulduğumuzda, konuyu bulmuş oluyorduk. Peki, yazar, bu anlattığı şeyi niye anlatmış olabilir? Yazarın amacı ne? İşte bu sorulara da yanıt bulduğumuzda, bu, ana düşünce olmaktadır.

Yazarlarımız yeterince anlaşılmamaktan yakınırılar kimi zaman. Doğrusu ben de onların neden yakındıklarını anlayamıyorum. Anlaşılan bir şeyler üretince sizi neden anlamasınlar ki? Problem aslında yazarlarımızın kendisinde; toplum geleneğinin, duygu ve düşünce dünyasının dışına çıkmayı sanatçılık olarak görmelerinde. İşte bu yüzden yazarlarımızın "Beni hiç anlamadılar ki!" diye yakınmaya hakları yok bence.

Bu metnin ana düşüncesi nedir? diye sorsalar, "Yazar bu metinde bize hangi mesajı vermek istemektedir?" sorusunu cevaplamalıyız. "Problem aslında yazarlarımızın kendisinde; toplum geleneğinin, duygu ve düşünce dünyasının dışına çıkmayı sanatçılık olarak görmelerinde." Tam da bu cümleye dikkat edersek asıl anlatılmak istenenin şu olduğunu söyleyebiliriz: "Bazı sanatçılar, özgün eserler oluşturmaya çalışırken anlaşılmaz duruma düşmektedir."

“neşeli tak-tik”

Bir paragrafın ana düşüncesi, genellikle ilk ve son cümlelerde yer alır.

İlk ve son cümle, bir şehrin giriş ve çıkışındaki kaleler gibidir. O şehri almanın yolu, kaleleri aşmaktır. O zaman, o metni anlamamanın yolu da, ilk ve son cümleleri iyi anlamaktır. 😊

“kendimi deniyorum”

Şimdi paragrafı biraz daha uzatalım... Ama koca bir not düşelim şuraya: Uzun paragraf, anlaşılması zor paragraf ve yapılması zor soru demek değildir!

65 milyon yıl önce yaklaşık 10 km çapında bir göktaşı Dünya'ya çarpar. Bu göktaşı saatte 54.000 km hızla Meksika'nın Yukatan Yarımadası açıklarında Dünya'ya çarpmış ve çarpma anında 200.000 km³ madde buharlaşmış, erimiş ya da yüzlerce kilometre öteye savrulmuştur. Bu çarpma sonucu canlı türlerinin %70'inden fazlası yok olmuş ve 180 km çapındaki, Dünya'nın en büyük kraterlerinden biri olan Chicxulub krateri meydana gelmiştir. Çarpmanın 100 milyon megaton TNT'ye eş değer bir enerji açığa çıkardığı tahmin edilmektedir. Çarpma sonucu oluşan toz tabakası atmosferi kaplamış, Dünya aylar boyu karanlıkta kalmış, sıcaklık suyun donma derecesine kadar düşmüş ve asit yağmurları yaşanmıştır. Aylarca süren bu karanlık ve soğuk dönemde bitkilerin fotosentez yapamaması besin zincirini yıkmış ve bu felaketler zinciri de dinazorların sonunu hazırlamıştır. Dünya hiç güneş görmeyince buz devri oluşmuştur. Dinazorlar da bu sırada ölmüştür.

Sizce, okuduğunuz bu koca metnin ana düşüncesi nedir? Buraya yazabilir misiniz?

Ana düşünceyi bize sormak isteyenler, bunu farklı soru şekilleriyle sorabilir. İşte onlardan bazıları:

Bu paragrafın ana düşüncesi nedir?

Bu paragrafta asıl anlatılmak istenen nedir?

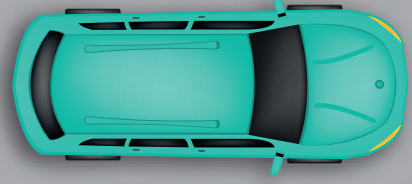
Bu paragrafta vurgulanmak istenen düşünce nedir?

Bu paragraftan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

Bu paragraftan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

eğlenceli etkinlik 2

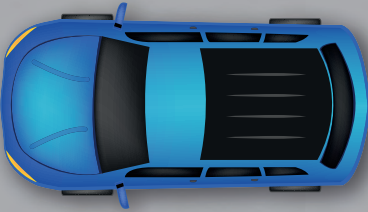
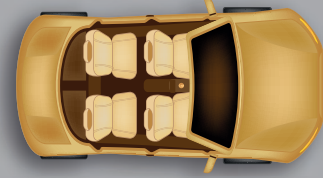
1 Kambur Balinalar

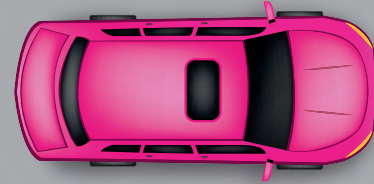
2 Mavi Balinalar

3 Gri Balinalar

OTOPARK

Dünyanın en büyük hayvanı mavi balınadır. Boyları otuz metreyi aşabilmektedir. Sadece günümüzün değil, tüm zamanların en büyük hayvanıdır. Mavi balina Balaenaptera cinsi, balinalara dahil olan yedi türden biridir ama kalıtsal çözümlenmelerle yürütülen evrimsel akrabalık çalışmalarının gösterdiği üzere, dahil olduğu cins içindeki diğer türlerden çok kambur ve gri balinalara yakın durmaktadır.

Otoparktan içeri ilk girecek olan araç, okuyacağınız metnin başlığının yazılı olduğu alana park edilecektir.

Buna göre, otoparka ilk giren araç kaç numaralı alana park edilmelidir?

1

2

3

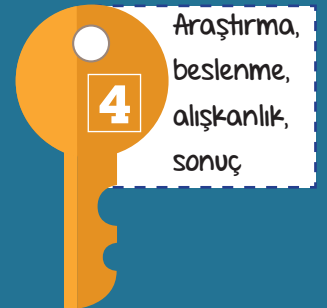
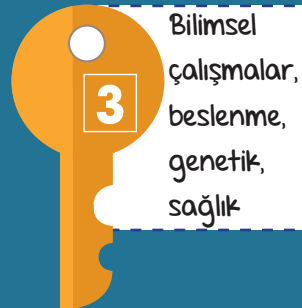
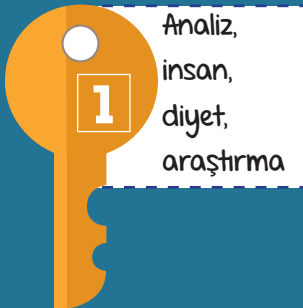

eğlenceli etkinlik

5

Geçmişte yapılan bilimsel çalışmalar beslenme sorunlarıyla genler arasında ilişki olduğunu göstermişti. Ancak yakın zamanlara kadar genlerin sağlıklı insanların beslenme alışkanlıklarını nasıl etkilediği bilinmiyordu. Araştırmacılar 800'ün üzerinde Avrupalı kadın ve erkeğin genlerini incelemiş ve beslenme alışkanlıkları hakkında bilgi toplamış. Sonuçlar insanların beslenme alışkanlıklarının önemli ölçüde genler tarafından belirlendiğini gösteriyor. Gelecekte insanların daha sağlıklı olmalarını sağlamak için genlerini analiz ederek kişiye özel diyetler geliştirmek mümkün olabilir.

Kasanın içerisinde yazılı olan metnin anahtar kelimeleri bir araya getirildiğinde kasa açılabilir. Buna göre, kasanın açılabilmesi için aşağıdaki anahtarlardan hangisi kullanılmalıdır?

NEŞELİ test 1

1. - 2. - 3. ve 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bu öykü, çiftlikten çiftliğe, yarıştan yarışa koşarak atları terbiye etmeye çalışan bir gezgin at terbiyecisinin genç oğlunun ibret verici hikâyesidir. Babasının işi nedeniyle çocuğun orta öğrenimi kesintilere uğramıştı. Orta ikinci sınıftayken, büyüdüğü zaman ne olmak istediği konusunda bir kompozisyon yazmasını istedi hocası. Çocuk bütün gece oturup günün birinde bir at çiftliğine sahip olmayı hedeflediğini anlatan yedi sayfalık bir kompozisyon yazdı. Hayalini en ince ayrıntılarıyla anlattı. Hatta hayalindeki 200 dönümlük çiftliğin krokisini de çizdi. Binaların, ahırların ve koşu yollarının yerlerini gösterdi. Krokiye 200 dönümlük arazinin üzerine oturacak 1000 metrekarelik evin ayrıntılı planını da ekledi. Ertesi gün hocasına sunduğu yedi sayfalık ödev, tam kalbinin sesi idi. İki gün sonra ödevi geri aldı. Kâğıdın üzerinde kırmızı kalemle yazılmış kocaman bir “sıfır” ve “Dersten sonra beni gör!” uyarısı vardı. “Neden “sıfır” aldım? diye merakla sordu hocasına, çocuk. “Bu senin yaşında bir çocuk için gerçekçi olmayan bir hayal!” dedi, hocası. “Paran yok. Gezginci bir aileden geliyorsun. Kaynağınız yok. At çiftliği kurmak büyük para gerektiriyor. Önce araziyi satın alman lazım. Bir sürü hayvan da alman gerekiyor. Bunu başarman imkânsız!” dedi ve ekledi: “Eğer ödevini gerçekçi hedefler belirledikten sonra yeniden yazarsan, o zaman notunu yeniden gözden geçiririm.” Çocuk evine döndü ve uzun uzun düşündü. Babasına danıştı. “Oğlum!” dedi babası: “Bu konuda kararını kendin vermelisin. Bu senin hayatın için oldukça önemli bir seçim.” Çocuk bir hafta kadar düşündükten sonra ödevini hiçbir değişiklik yapmadan geri götürdü hocasına. “Siz verdiğiniz notu değiştirmeyin, ben de hayallerimi.” O, orta ikinci sınıf öğrencisi, bugün 200 dönümlük arazi üzerindeki 1000 metrekarelik evinde oturmayı başarmış bir çiftlik sahibi. Yıllar önce yazdığı ödev şöminenin üzerinde çerçevelenmiş olarak asılı. Öykünün en can alıcı yanı şu: Aynı öğretmen, geçen yaz 30 öğrencisini bu çiftliğe kamp kurmaya getirdi. Çiftlikten ayrılırken eski öğrencisine “Bak” dedi. “Sana şimdi söyleyebilirim. Ben senin öğretmeninken hayal hırsızıydım. O yıllarda öğrencilerimden pek çok hayal çaldım. Allah’tan ki sen hayallerinden vazgeçmeyecek kadar inatçıydın.”

1. Bu metnin içeriğini yansıtan anahtar sözcükler aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çocuk, ödev, aile
- B) Hayal, öğretmen, çiftlik
- C) Hayal, kararlılık, başarı
- D) Çiftlik, kompozisyon, öğretmen

2. Bu metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her insanın farklı hayalleri vardır.
- B) Kararlılıkla hayallerinin peşinden koşan insanlar eninde sonunda başarılı olur.
- C) Öğrencilerini iyi tanıyıp onları başarılı olabilecekleri alanlara yönlendirmek öğretmenlerin en önemli görevidir.
- D) Gerçekleştirilmesi mümkün olmayan hayallerin peşinde koşmak insanları mutsuzluğa sürükler.

3. Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) At Çiftliği
- B) Gezginci Aile
- C) Kompozisyon
- D) Hayallerinden Asla Vazgeçme

4. Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fakir bir çocuğun gerçekleştirdiği büyük hayaller
- B) Bir öğretmenin öğrencilerinin notlarını kırması
- C) Gerçekçi olmanın insana kazandırdıkları
- D) Kamp yapmanın öğrencilere faydası

1. ve 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Renklerin ustası olarak anılan büyük bir ressamın öğrencisi eğitimini tamamlamış. Büyük usta öğrencisini uğurlarken, yaptığı resmi şehrin en kalabalık meydanına koymasını ve yanına da kırmızı bir kalem bırakmasını, halktan beğenmedikleri yerlere çarpı koymalarını rica eden bir yazı iliştiirmesini istemiş. Öğrenci birkaç gün sonra resme bakmaya gittiğinde resmin çarpılar içinde olduğunu görmüş. Üzüntüyle ustasına gitmiş. Usta ressam üzülmemesini ve yeniden resme devam etmesini önermiş. Öğrenci resmi yeniden yapmış. Usta yine resmi şehrin en kalabalık meydanına bırakmasını istemiş fakat bu kez yanına bir palet dolusu çeşitli renklerde boya ile birkaç fırça koymasını ve yanına da insanlardan beğenmedikleri yerleri düzeltmesini rica eden bir yazı ile bırakmasını önermiş. Öğrenci denileni yapmış. Birkaç gün sonra bakmış ki resmine hiç dokunulmamış. Sevinçle ustasına koşmuş. Usta ressam şöyle demiş: “İlkinde insanlara fırsat verildiğinde ne kadar acımasız bir eleştiri sağanağı ile karşılaşabileceğini gördüm. Hayatında resim yapmamış insanlar dahi gelip senin resmini karaladı. İkincisinde onlardan yapıcı olmalarını istedin. Yapıcı olmak eğitim gerektirir. Hiç kimse bilmediği bir konuyu düzeltmeye cesaret edemedi. Emeginin karşılığını, ne yaptığından haberi olmayan insanlardan alamazsın. Sakin emeğini bilmeyenlere sunma ve asla bilmeyenle tartışma. “Hayatımız aslında bu ressamın anlatmaya çalıştığı olaylarla doludur. Bizi anlamayanlara anlatmak için, sevmeyenlere kendimizi sevdirmek için, yetersiz insanlara aslında ne kadar becerikli ve yetenekli olduğumuzu kanıtlamak için, istemediğimiz bir şeyleri istiyormuşuz gibi davranmak için ömrümüzü harcarız. Sonra bakarız ki boşa harcanmış, yok olmuş gitmiş bir hayatın posasıyla kalakalmışız. O nokta başlangıçlar için bazen çok geç olabilir, yorgun düşmüş yürek yeni heyecanları göze alamayabilir. Biz hayatımızı bu anlamda boşa harcamadan fark etsek ne güzel olurdu, hayatın sadece bize sunulmuş bir armağan olduğunu ve bu armağanın en iyi bizim tarafımızdan kıymetinin bilineceğini, başkalarına bu kadar kolayca sunmamamız gerektiğini, doya doya yaşadığımız hayatımızın keyfini sürmenin de sadece bize ait olacağını ve kimse bizi sevmek zorunda olmadığını, sevmedikleri için de dünyanın sonu olmayacağını bir bilseydik ne güzel olurdu. Hayatlar kişiye özeldir ve sadece bir kişiliktir. Başkalarına kullandırmayın, başkalarını kullanmayın. Siz her şeyin başının eğitim olduğunu bilin yeter, eğitim dediğimiz şey de kişisel olgunluk ve farkındalıktır. Ne olduğumuzun, kim olduğumuzun, kim olamayacağımızın farkında olmaktır. Kendini eğitmek, kendi yolculuğunu tamamlamaktır.

1. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) İnsanların, yapılan işleri acımasızca eleştirmekten çekinmeyeceğine
- B) Yapıcı eleştirinin eğitim gerektirdiğine ve zor bir iş olduğuna
- C) Bir iş için harcanan emeğin karşılığının o işten anlamayanlardan alınamayacağına
- D) Emeğin değerini bilmeyen insanlarla tartışmaya her an hazır olmak gerektiğine

2. Aşağıdakilerden hangisi bu metinde verilen öğütlerden biri değildir?

- A) Hayatımızı çevremizdeki insanların bizden beklentilerine göre düzenlemeliyiz.
- B) Çıkarlarımız için başka insanları kullanmamalıyız.
- C) Başkalarının bizi çıkarları için kullanmasına müsaade etmemeliyiz.
- D) Hayatın sadece bize sunulmuş bir armağan olduğunu bilmeli ve doya doya yaşayarak bu armağanın tadını çıkarmalıyız.

3. Betimleme paragrafının bir temel amacı vardır: Yazarın gördüğü, duyduğu ya da hissettiği bir şeyin canlı resmini okuyucuya vermektir. Bazı detaylar ve özellikler vurgulanarak okuyucunun zihninde belirgin bir resim yaratmaya çalışılır. Belirgin bir resim yaratmak için, bir ana düşünce üzerinde yoğunlaşılır. Bunu başarmak iyi bir gözlem ve konsantrasyona bağlıdır. Ayrıntıları rastgele sıralayarak belirsiz ve genel ifadelerle yazılan bir paragraf, okuyucunun kafasını karıştırır ve sıkılmasına neden olur. Bu yüzden ayrıntılar iyi seçilmeli ve belirgin bir resme odaklanılmalıdır. Bu resim, özel ve sınırlı bir görünüme sahip olmalıdır. Resmin yaratacağı etki temel cümlede ifade edilmelidir. Betimleme iyi yapılırsa okuyucular daha önce görmedikleri ya da yaşamadıkları bir şeyi zihinlerinde canlandırabilirler.

Bu parçadan betimleme ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İyi bir betimleme okuyucunun daha önce görmediği şeyleri zihninde canlandırmasını sağlar.
B) İyi bir gözlem ve konsantrasyona ihtiyaç duyar.
C) Ayrıntıları belirsiz ve genel ifadelerle yazılan bir betimleme okuyucuyu sıkır.
D) Özel ve sınırlı bir görünüme sahip betimlemeler anlatılmak istenenlerin okuyucunun zihninde canlanmasını engeller.

4. Bir çemberin içinde dönmekten, kendimi her gün aynı işleri yapmaya şartlandırmaktan bıktım, usandım artık. Yarın sabah bir otel odasında uyansam, ne geçmişimi, ne geleceğimi bilmesem. Para pul düşünmesem!

Bu parçada yazar, aşağıdakilerin hangisinden yakınmamaktadır?

- A) Monotonluktan
B) Düzenli çalışmaktan
C) Ekonomik sorunlardan
D) Sürekli iş değiştirmekten

5. Yaşamlarının çoğunda kusursuz işitme duyusuna sahip olan insanlar, çeşitli sebeplerle işitme kaybı yaşamaya başlayınca perişan olurlar. Sağlık sorunları, genetik faktörler ve sürekli gürültü içinde yaşamak işitmeyi olumsuz etkilemektedir. İlaçla tedavi kulaktaki duymayı sağlayan sinirlere tesir etmektedir. Doğuştan gelen işitme sorunları, belirli yaşta işitme kaybını kaçınılmaz kılmaktadır, bu unsurun etkilerini azaltmak için tıbbî yardım gerekmektedir. En fazla önlenabilir işitme kaybı, genç yetişkinlerde bu duyunun kaybına neden olan gürültüdür. Bunların başlıcaları; arabalardaki ses sistemleri, gürültülü kulüpler ve konser müzikleridir. İşitme kaybı önlenebilir olduğu hâlde, geri getirilebilir değildir.

Bu metinde işitme kaybıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İşitme kaybı önlenebilir ancak tedavi edilemez bir rahatsızlıktır.
B) Doğuştan gelen işitme sorunlarının tedavisi mümkün değildir.
C) Sağlık sorunları, genetik özellikler ve sürekli gürültüye maruz kalmak işitmeyi olumsuz etkilemektedir.
D) Arabalardaki ses sistemleri, gürültülü kulüpler ve konser müzikleri işitme kaybına neden olmaktadır.

6. Kitaplarda yaşadım ve kitaptaki insanları sokaktakilerden daha çok sevdim. Kitap benim has bahçemdi. Hayat yolculuğumun sınır taşları kitaplardı.

Böyle düşünen biri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kitap okumayı çok sevdiği
B) Çevresindeki insanları çok sevdiği
C) Yaşamının temelini kitapların oluşturduğu
D) Hayatında kitapların belirleyici bir rolü olduğu

Ve geldik paragrafta yapıya... "Yapı" denilince aklınıza ne geldi? Garipsediniz mi, yoksa zihninizde bir şeyler canlandı mı? Mesela, "Bu yapı çok eski!", denildiğinde aklınıza ne gelir? Genellikle bir bina... Ama daha çok bu binanın dış özellikleri değil mi?

Evet, işte bu benzetmeden hareket ederek "Paragrafta Yapı" için paragrafın dıştan bakılınca şekilsel duruşu diyebiliriz...

Ama bu şekli ne belirliyor: Tabii ki içerik. Yani ne anlattığı. Paragrafta Konu – Ana Düşünce ve Yardımcı Düşünce başlıklarında işin bu kısmını halletmeye çalışmıştık. Şimdi de bir paragrafın sistematığı, iskeleti yani yapısı üzerine biraz sohbet edelim istiyoruz.

Her yapı, bunun adı ne olursa olsun, mutlaka birkaç parçadan oluşur. Ama aslolan bu parçaların bir bütün hâlinde tek bir parçaymış gibi durabilmesidir. Puzzle düşünelim. Hepsi küçük birçok parça ama uyum içerisinde yan yana, üst üste gelerek bir bütünü oluşturuyor. Tıpkı puzzle gibi, binalar gibi, çarklı makineler gibi paragraflar da birden fazla cümlenin yan yana gelmesi, birbirini tamamlaması ile meydana gelmektedir. Ama uyum içerisinde. İşte biz Paragrafta Yapı konusunda tam olarak bu uyumun nasıl olması gerektiğini konuşmaya çalışacağız.

Ele alınan konu, düşünce, duygu ya da bunun adı her neyse; belirli ve uyumlu bir biçimde ortaya konmalıdır. Yani bunun bir düzeni olmalıdır. Bir tren düşünün. Lokomotif kısmını, vagonların başına değil de ortasına koyabilir miyiz?

Bilindiği gibi paragraf; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır. Bu bakımdan soruların bir kısmı buradan gelir. Şimdi merkezi sınavları hazırlayanların gözüyle paragrafta yapı konusunu ele almaya çalışalım.

- ❶ Paragraf Tamamlama
- ❶ Düşüncenin Akışını Bozan Cümle
- ❶ Parçayı İki Paragrafa Bölme
- ❶ Paragraf Oluşturma
- ❶ Soru - Cevap Paragrafı

Düşüncenin Akışını Bozan Cümle

Her paragraf, yazarın kullandığı dil ve anlatmayı tercih ettiği konudan oluşur. Yazar, metinlerini bir bütün hâlinde oluşturur. Bazen yazarın dalgınlığı ile bazen de sadece soru sormak amacıyla, yazarın kurduğu bu düzende bozulma olur. Şimdi, nasıl bir bozulma diye içinden geçirenler olabilir... Mesela şöyle:

Bir yazı düşünün... Yazar bu yazısında bir evden söz ediyor. İlk üç cümlesinde evin dış cephesinden söz ediyor. Dördüncü cümlede iç cepheden söz edip beşten itibaren tekrar dış cephesini anlatmış olsun. Şimdi baktığımızda, "normal" gelebilir bize. Ama bu akış normal değil. Yukarıda da söylediğimiz gibi ya yazarın dalgınlığı ile oluşmuştur ya da bile isteyerek soru sormak için... Çünkü 6-7 cümlelik metinde 6 cümle bir konunun A başlığından, sadece 1 cümle B başlığından söz ediyor. Ama asıl sorun bu değil! Asıl sorun, bu B başlığının A'lar sıralanırken araya sokulması. Daha da basit bir örnek verelim mi?

Öğretmeniniz sınıftaki erkekler ve kızları birbirine karıştırmadan grup olarak sayıyor olsun: Ali, Ahmet, Kemal, Hilmi, Zehra, Mehmet... Şimdi bu sırada "Zehra" farklılık oluşturmuyor mu? Evet!

Ama Zehra sınıftan bir öğrenci. Normalde farklı değil. Burada farklı. Çünkü burada sınıfın erkekleri sayılıyor. İşte tıpkı bunun gibi, yazarın ne anlattığını bulacağız önce. Anlattığı şeyin dışında söylenen ifadeye de "akışı bozan cümle" diyeceğiz.

Şimdi, bir metin hayal edin: Yazar, bütün metni okuduğunuz zaman sadece "bisiklet"ten söz ediyor olabilir. "Farklı bir konu yok ki, hepsinde bisikletten söz etmiş!" diyebilirsiniz içinizden. Akışı bozan cümle sorusu hazırlayanlar da zaten paragrafı oluştururken farklı iki konu seçmezler. Daha çok aynı konunun farklı unsurlarını ele alan cümleleri tercih ederler. O hâlde bu "bisiklet" metnine biraz daha dikkatli bakalım: Verilen cümlelerin birinde bisiklet sürmenin keyfinden, diğerlerinde ise bisiklet sürmenin faydalarından söz ettiğini göreceksiniz. İşte farklı olan bu cümle, akışı bozan cümle oluyor.

Bu arada, bu bisiklet metni nerede diye sorular olabilir. İşte tam buraya bir boşluk bırakıyoruz. Ne için mi? Tabii ki kaleminin hünerini gösterip "Bisiklet" metnini tam da yukarıda anlattığımız gibi yazman için 😊

Boşluk oluşturmak için kullanılmaya hazır bir alan. Üst kısmında "Başlık" etiketi ve alt kısmında "Yazar" etiketi yer almaktadır.

eğlenceli etkinlik 16

Bu puzzle'in tamamlanabilmesi için metnin anlam bakımından konusu dikkate alınarak tamamlanması gerekmektedir.

Buna göre, puzzle'in ilk parçası hangisi olmalıdır?

Bu güreşler düğünlerin, bayramların, kültürel şenliklerin önemli organizasyonlarındandır.

"Pırpıt"; branda, çadır bezi ya da yelken kumaşından yapılmaktadır.

Tarihî sporlarımızdan olan karakucak güreşleri asırlardır aslı bozulmadan, özüne uygun olarak yapılmaktadır.

Orta Asya'da başlamış olan bu güreş, davul zurna eşliğinde yapılmaktadır.

eğlenceli etkinlik 20

Beyza, sek sek oynamaktadır. 1, 2, 3 ve 4 nolu alanlarda yazan cümlelerde akışı bozan bir cümle yer almaktadır. Beyza'nın oyunu başarılı bir şekilde tamamlayabilmesi için akışı bozan cümlenin yazıldığı numaralı alana basmaması gerekmektedir.

Buna göre, Beyza kaç numaralı alana basmamalıdır?

En yaygın olarak bilineni "Bal-ı Kesir" sözünden türediği rivayettir.

Diğer bir önemli rivayet ise "Paleo Kastro" yani "Eski Hisar" ifadesinden değişerek günümüze "Balıkesir" şeklinde ulaştığıdır.

Balıkesir isminin nereden geldiği hakkında birçok rivayet var.

Tarih boyunca bu topraklar hangi medeniyetlere ev sahipliği yapmamış ki...

NEŞELİ test 1

(1, 2, 3 ve 4. soruları bu metne göre cevaplayınız.)

- V. Hâlâ hayatta olduğunu öğrendiği yaşlı öğretmenin izini bulması zor olmadı. Kendisini ziyaret etmek için evine kadar gitti. Karşısında yılların yüzüne eklediği kırışıklıklara rağmen hâlâ dinç duran bir yaşlı kadın buldu. Merakla yaşlı kadına bu çocukları kenar mahallelerden kurtarıp, başarılı birer yetişkin olmalarını sağlamak için kullandığı sihirli formülün ne olduğunu sordu. Yaşlı öğretmenin gözleri parladı ve dudaklarının kenarında bir gülümseme belirdi: “Çok basit.” dedi, “Ben o çocukları çok sevdim.”
- Y. Bir profesör, sosyoloji sınıfındaki öğrencilerini Baltimore şehrinin yoksul ve eğitim seviyesi en düşük kenar mahallelerinden birine göndermiş ve o bölgede yaşayan 200 erkek çocuğunun durumlarını araştırmalarını ve her bir çocuğun geleceği hakkında bir değerlendirme yapmalarını istemişti. Araştırmayı yapan öğrencilerin hemen hepsi, bu çocukların gelecekte hiçbir şanslarının olmadığını dile getirmişlerdi.
- Z. Bundan tam yirmi beş yıl sonra bir başka sosyoloji profesörü tesadüfen bu çalışmayı buldu ve öğrencilerinden bu projeyi sürdürmelerini ve aynı çocuklara ne olduğunu araştırmalarını istedi. Öğrenciler, o bölgeden taşınan ya da ölen 20 çocuk dışındaki 180 çocuktan 176’sının olağanüstü bir başarı gösterip, avukat, doktor ya da iş adamı olduklarını ortaya çıkardılar. Profesör çok etkilenmişti ve bu konuyu izlemeye karar verdi. Birer yetişkin olan o çocukların hepsi o bölgede yaşadıkları için, her biriyle buluşma şansı oldu. “O koşullarda nasıl bu kadar başarılı oldunuz?” sorusuna verdikleri cevap hep aynıydı: “Mahalle okulunda bir öğretmenimiz vardı. Onun sayesinde.” Profesör, bu öğretmeni çok merak etmişti.

1. Aşağıdakilerin hangisinde metnin bölümlerini ifade eden harfler “giriş, gelişme, sonuç” şeklinde sıralanmıştır?

- A) Y, Z, V
B) V, Y, Z
C) V, Z, Y
D) Y, V, Z

2. Bu metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her insan başarılı olabilir.
B) Sevgiyle yapılan eğitim en zor şartlarda bile başarıya kapı açar.
C) Bütün insanlar eşit şartlarda mücadele şansına sahip değildir.
D) Yoksul ve eğitimsiz insanların başarılı olma şansı daha azdır.

3. Bu metnin anlatımında başvurulan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama
B) Betimleme
C) Öyküleme
D) Tartışma

4. Bu metinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İyi bir öğretmen, öğrencilerinin hayatına büyük katkı sağlar.
B) Gerçek sevgi, hayattaki birçok engelin aşılmasına yardımcı olur.
C) Yoksul ve eğitim seviyesi düşük bir çevre çocukların hayatını olumsuz etkileyebilir.
D) Başarılı olan bütün insanlar iyi şartlarda eğitim görenler arasından çıkmaktadır.

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olamaz?

- A) Rotası belli olan gemi er ya da geç hedefine ulaşır.
 B) Hayatta bir amacı olmayan insan, rüzgârın önünde sürüklenen yaprağa benzer.
 C) Ne var ki hedefi olmayan gemiye hiçbir rüzgâr yardım edemez.
 D) Üşenmeden, ertelemeden çalışan insan enininde sonunda hedefine ulaşır.

6. Dün eğer benim dermansızlığıma acımayıp şu tarlaları sürmeseydiniz, gidecek ve şu adamın saldırısına uğrayacaktınız ve yanımda kalmadığınıza pişman olacaktınız. Yani en önemli vakit tarlaları sürdürdüğünüz vakti, en önemli kişi bendim ve en önemli işiniz bana yaptığınız iyilikti. Daha sonra bu adam yanıma koşarak geldiğinde en önemli vakit onunla ilgilendiğiniz vakti çünkü eğer onun yaralarını sarmasaydınız sizinle barışmadan ölecekti. Dolayısıyla en önemli kişi oydu, en önemli iş ise onun için yaptıklarınızdı. Bundan sonra şu gerçeği asla unutmayın:

Tek önemli vakit vardır: ----

En önemli kişi, ----

Ve en önemli iş, ----

Metnin konusu dikkate alındığında parçanın sonunda boş bırakılan yerlere sırasıyla getirilebilecek en uygun ifadeler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Sabah vaktidir. / derdini paylaşan insandır. / başkalarını düşünmektir.
 B) Değerlendirebildiğin vaktidir. / seni seven kişidir. / çalışmaktır.
 C) Boşa geçirmedığın vaktidir. / yardım edebildiğin insandır. / başarabildiğin iştir.
 D) O da içinde bulunduğunuz andır. / kiminle beraber seniz odur. / iyilik yapmaktır.

7. (I) Bir güvercinin gagasındaki çöp insana küçük görünür. (II) Her küçümseme insanı sonunda duygusuzluğa iter. (III) O çöpe sen bir de onun gözüyle bak. (IV) Nasıl da acımadığını anlamak istiyorsan kirpi yavrusunun dikenlerine sen bir de annesinin sıcak kalbiyle dokun.

Numaralanmış cümlelerden hangisi parçanın anlam bütünlüğünü bozmaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8. I. Çikolata parçalı kurabiye Amerika'da oldukça popüler hâle geldi. Bugün hâlâ üretimi ve satışı devam ediyor.
 II. Bu kurabiyeler o kadar çok beğenildi ki Ruth Wakefield 20. yüzyılın en ünlü kadın mucitlerinden biri oldu.
 III. Fırının ısısında eriyeceğini düşünerek çikolata parçalarını hamur hâlindeki kurabiyelerin üzerine serpti.
 IV. Kurabiyeler piştiğinde çikolata parçalarının erimeğini gördü, yapacak bir şey yoktu, o hâliyle konuklara ikram etti.
 V. Ruth Wakefield bir gün konukları için çikolatalı kurabiye hazırlarken hamura çikolata eklemeyi unuttuğunu fark etti.

Numaralanmış cümlelerle mantık akışına göre anlamlı bir metin oluşturulmak istenirse sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) V - III - IV - II - I
 B) IV - II - I - V - III
 C) III - IV - II - I - V
 D) I - II - V - III - II

(1, 2, ve 3. soruları bu metne göre cevaplayınız.)

Nitelikli ve kalıcı eserlerin kaynağı sağlam insanî değerlerdir. Bütün dünyadaki klasik eserleri incelediğimizde bunların evrensel insanî değerlere yaslandığını görürüz.

Kısacası yeryüzündeki bütün insanların ortak acılarını, mutluluklarını, heyecanlarını; kuşatıcı nefesleriyle yorumlayan yazarlar insanlığın ortak değeri olarak zirveleşmişlerdir.

Mevlana, Yunus Emre ve Tolstoy gibi sayısız sanatçı, bütün insanlığı kuşatan insanî değerlerden beslendikleri için insanlık denizinde birer ada olabilmişlerdir.

1. Aşağıdakilerin hangisinde paragrafların içine yazıldığı şekiller “giriş, gelişme, sonuç” şeklinde sıralanmıştır?

A)

B)

C)

D)

2. Bu metinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Ulusal duygu ve düşüncelerden beslenen yapıtlar klasik eser değeri kazanarak ölümsüzleşir.
- B) Kaliteli ve ölümsüz eserlerin kaynağı evrensel insanî değerlerdir.
- C) Klasik sanatçılar, bütün insanlığa hitap eden evrensel değerlerden beslenirler.
- D) Eserlerinde bütün insanların ortak duygularını işleyen yazarlar, insanlığın ortak değeri olarak zirveleşirler.

3. Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mevlana, Yunus Emre ve Tolstoy
- B) Yazarlık ve Heyecan
- C) Acı ve Mutluluk
- D) Klasik Eserler ve İnsanî Değerler

4. (I) Gerçek bir edebiyat âlemimiz yok çünkü edebiyatçılarımız yaptıkları işe yürekten bağlı değiller. (II) Şairler şiiri sevmiyor, sadece kendi şiirlerini, kendi şairliklerini seviyorlar. (III) Bu yazıyı yalnız başkalarını yermek, başkalarına taş atmak için yazmadım. (IV) Çıkmıyorlar benliklerinden, egolarının dar labirentlerinden; mesleklerine bağlayamıyorlar kendilerini.

Numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

Betimleme (Tasvir etme)

Varlıkların nitelleyici özellikleriyle anlatıldığı yazılardır. Öyle bir metin düşünün ki, okuyorsunuz, okudukça her bir kelime, ait olduğu varlığa bürünüyor. Her şey gözünüzde bir bir canlanıyor. Bazen o varlığın şekli, rengi, uzunluğu, kısalığı, bazen de iç dünyasının nitelikleri...

Zannedersiniz ki, bir yazar metin yazmamış da; bir ressam, resim yapmış.. İşte bu şekilde gözlem yönü, tasvir yönü daha güçlü olan metinlerde kullanılan tekniğe betimleme diyoruz. Yani bol bol sıfatlar göreceğimiz cümlelerde. Okudukça hayal edeceğimiz bir de. Yolların patika oluşunu da, güneşin göz kamaştırıcı parlaklıkla tam tepede duruşunu da, simsiyah sakalları arasından "ben farklıyım" dercesine fırlamış küçük beyaz tüy tanesini de... Bütün detaylar gözünüzde canlanmaya başlıyorsa tıpkı böyle, bu yazar için de betimleme anlatım tekniğini kullanmıştır, diyebiliriz.

Bir yerlerden astronotluk teklifi alsaydım ilk şunu sorardım: Uzayda okul var mı, sabahları erken uyanmak zorunda mıyım? Madem Dünya'dan, ailem ve arkadaşlarımdan uzak bir yerlerde olacağım, canım istediğinde yatağıma girebilmeliyim. E oralarda gün doğmadan öten horozlar, zırl zırl çalan alarmlar olmayacağına göre paşa gönlüm ne zaman isterse o zaman uyanabilirim herhalde. Başımda "Geç kalacaksınız!" diyen biri de olmayacağından "Beş dakika daha!" diye yalvarmak zorunda kalmayacağım. Tam hayal ettiğim gibi.

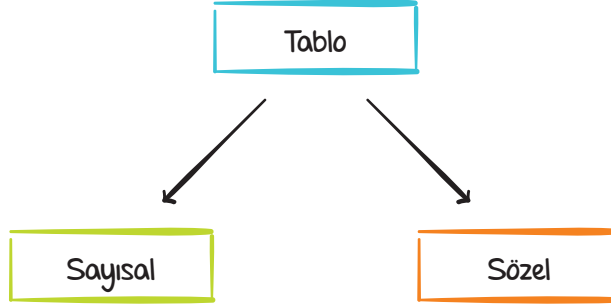

TABLO OKUMA ve YORUMLAMA

A. Tablo Okuma - Yorumlama

Tablolarda yer alan veriler genelde sayısal olarak karşımıza çıksa da sözel verilerin yer aldığı tablolar da az değildir. Biz her ikisine de örnek vermeye çalışacağız. Tabloda önemli olan doğru okuma yapabilmektir. Tablonun doğru okunması ile ancak doğru çıkarımlarda bulunabiliriz. Eğer veriler yanlış okunursa yorum da çıkarımlar da maalesef yanlış olur.

Tablo okurken tabloda yer alan bütün verilere dikkat edilir. Öncelikle tabloda yer alan verilerin ne ile ilgili olduğuna bakılır. Yani tablonun başlığına. Sonra yatay ve dikey bilgilere... Buradan hareketle ya kesin yargılar çıkarılır ya da yorum yapılarak çıkarımlarda bulunuruz.

Tabloları, içindeki verilerden hareketle sayısal ve sözel olarak ikiye ayırmak mümkündür.

Şimdi bunlara birer örnek verip birlikte inceleyim:

1. Adım: KESİN ÇIKACAK YARGILAR

Ocak ayında Türkiye'ye En Çok Turist Gönderen Ülkeler

Ülkeler	2018	2017
İran	154.296	101.636
Gürcistan	150.849	140.988
Bulgaristan	119.296	77.879
Almanya	86.875	78.750
Rusya	68.916	40.124

Bu tabloyu üç adımda inceleyelim. 1. adımda **KESİN ÇIKACAK YARGILAR** olsun.

- ① 2018 Ocak ayında Türkiye'ye en çok turist gönderen ülkeler, 2017 Ocak ayından fazla turist göndermiştir.
- ① 2018 Ocak ayında en fazla turist gönderen ülke İrandır.
- ① 2018 Ocak ayında en fazla turist gönderen beş ülkeden, 2017 Ocak'ta en fazla turist gönderen ülke Gürcistan'dır.
- ① 2018 Ocak'ta Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülke bu tablodan çıkarılabilirken 2017 Ocak ayı kesin olarak bilinemez. Çünkü 2018 Ocak ayında 7. sırada kalmış bir ülke 2017 Ocak'ta 1. sırada olmuş olabilir. Bu bilgiye tablodan ulaşamıyoruz.
- ① 2018 Ocak'ta Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülkelerin 2017 Ocak ile karşılaştırmasını yapmak mümkündür.
- ① 2018 Ocak ayında Türkiye'ye yarım milyondan fazla turist gelmiştir.

2. Adım: ÇIKARILABİLECEK YARGILAR

- ❶ Yorumları yaparken en çok dikkat etmemiz gereken şey "tablonun başlığı"dır. Bu tablo 2018 ve 2017 Ocak ayları ile ilgilidir. Yani yorumlarımızı sadece verilen yılların belirtilen ayına göre yapmalıyız. Tablonun asıl dizimi 2018 Ocak'a göredir. Yani 2018 Ocak'taki turist sıralaması en çok olan 5 ülke vardır. Ama 2017 Ocak'ta Türkiye'ye en fazla turist gönderen 5 ülkenin de bunlar olduğu söylenemez!
- ❷ 2017 ve 2018 Ocak ayındaki turist sayısına bakılarak denilebilir ki, İranda Türkiye'ye gelen turist sayısı bir yılda yaklaşık %50 artmıştır.
- ❸ 2017 ve 2018 Ocak ayındaki turist sayıları dikkate alınarak, Rus turistlerin Türkiye'ye ilgisinin bir önceki yıla göre arttığı söylenebilir.

3. Adım: ÇIKARILAMAYACAK YARGILAR

- ❶ "Almanya'dan gelen turistlerin birçoğu, gurbetçi Türklerdir."
Bu bilgiye ulaşamayız! Çünkü tabloda turistlerin içerikleri, kimlikleri ile ilgili bir bilgi yer almamaktadır.
- ❷ "Rus turistler daha çok yaz aylarında Türkiye'ye gelmektedir."
Bu bilgiye de ulaşamayız! Çünkü bizim elimizde sadece ocak ayına ait bilgiler var. Turistlerin hangi aylarda gelip gelmediğini bilemiyoruz.
- ❸ "İranlı turistlerin çoğu aile olarak gelmektedir."
Bu bilgiye de ulaşamaz. Çünkü biz sadece turistlerin sayısını biliyoruz. Aile olup olmadıklarını, yaşlarını, cinsiyetlerini ya da eğitim durumlarını bilemiyoruz.

1. Adım: SAYISAL TABLO

Türkiye'deki Hekimler ve Hastalara İlişkin Sayılar

Yıllar	Hekim Sayısı	Hekim Başına Düşen Kişi Sayısı	Hekim Başına Düşen Hasta Müracaat Sayısı
2010	123.447	597	4.367
2012	129.772	583	4.791
2014	135.616	573	4.749
2016	144.827	551	4.735

Bu tablodan çıkarılabilecek yargılarla ilgili verilen cümleleri tamamlamaya çalışınız.

① Her geçen yıl hekim sayısı artmıştır. Bundan hareketle denilebilir ki 2018 yılında hekim sayısı .....

① Her geçen yıl, bir hekime düşen hasta sayısı düştüğüne göre .....

① 2016 yılında bir hekimin bakması düşünülen hasta sayısı 551 iken hastaların müracaat sayısının 4.735 olmasından hareketle şunlar çıkarılabilir:

2. Adım: SÖZEL TABLO

	Cuma	Cumartesi	Pazar
Yıldız	Yüzme	Keman	Yüzme
Selma	Gitar	İngilizce	İngilizce
Ayşe	Satranç	Keman	İtalyanca

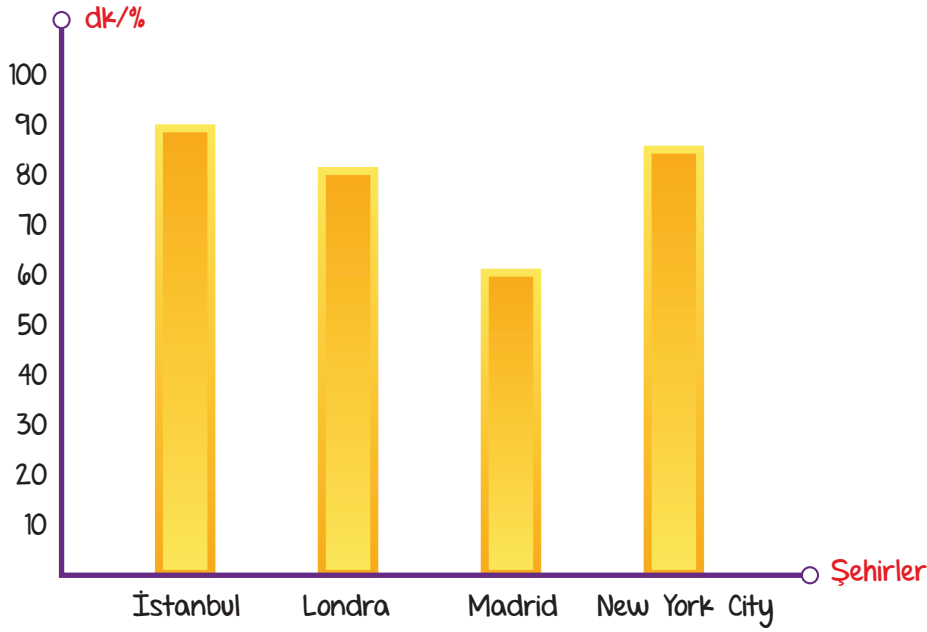
Bu tabloda Karakaş ailesinin kızlarının katıldığı kurslarla ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu tablodan hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- ① Müzik ile ilgilenenler: .....
- ① Yabancı dil ile ilgili en az bir kursa gidenler: .....
- ① Aynı kursa gidenler: .....
- ① Spor dalı ile ilgilenenler: .....
- ① Bir kursa birden fazla gün gidenler: .....
- ① Strateji ile ilgili bir kursa gidenler: .....
- ① En fazla kurs kategorisine gidenler: .....

2. Adım: SÜTUN GRAFIĞİ

Eşit aralıklarla bölünmüş sütunlardan oluşan grafiğe de sütun grafiği diyoruz. Moovit Insights'in yaptığı bir araştırma sonucunu paylaşalım sizinle. Mesela, anne, baba ya da işe giden diğer aile büyüklerimizi düşünün. Acaba işe gidip gelirken ne kadar zamanları yolda geçiriyor? İşte dört büyük şehir için sonuçlar:

Trafikte Geçen Zaman

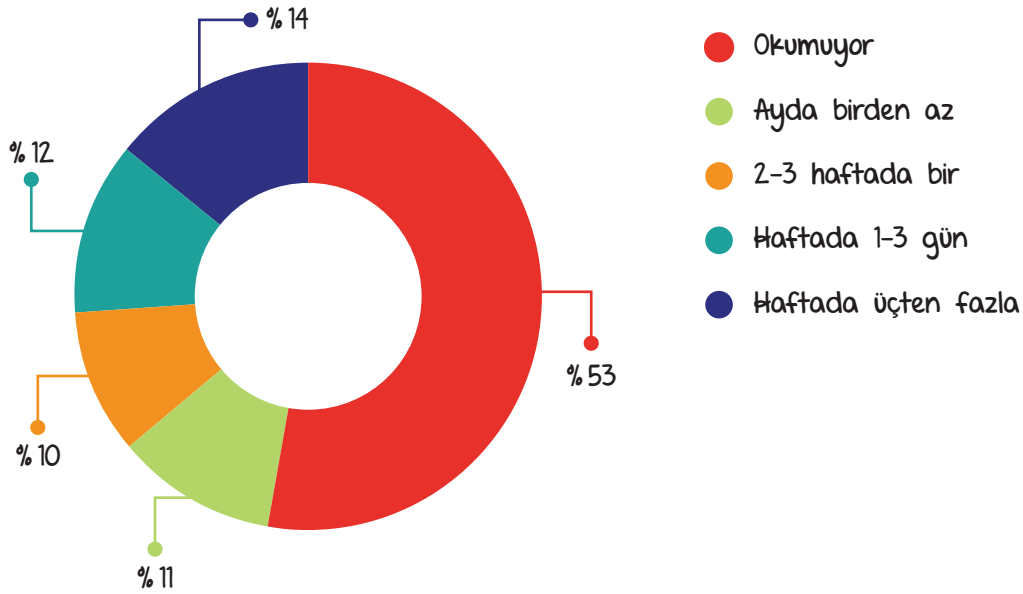
Satır tarafındaki bilgiye bakınca "şehirler", sütun tarafına bakınca "dk/%" ifadesini görüyoruz. Ne demek istiyor? Satırdaki İstanbul'a bakalım. Dakika kısmında 91'e denk geliyor. Yani İstanbul'daki bir kişi, bu araştırmaya göre günlük 91 dakikasını yolda geçiriyor. Londra'daki biri 84, Madrid'teki bir 62, New York City'deki biri de 87 dakikasını yolda geçiriyor.

3. Adım: DAİRE GRAFIĞI

Bu grafik çeşidinde de toplanan bilgiler, daire içerisine yerleştirilir ve daire dilimlerine bölünür. Daire grafikleri, dairenin iç açısından dolayı 360° ile orantılı olarak verilir bazen de % üzerinden hesaplanarak 100 eşit parçaya göre oranlanarak verilir. Kadir Has Üniversitesinin yapmış olduğu bir araştırma sonucunu paylaşalım:

Kitap Okuma Sıklığı

Bu araştırmaya göre, maalesef Türkiye'nin yarısından fazlası kitap okumuyor. Kalan yarısının da zaten pek düzenli okuduğunu görememekteyiz. Düşünsenize 1 ayda 30 gün var. Ve siz koca 30 gün içinde sadece 1 - 2 kere kitap okuyorsunuz. Garip değil mi?

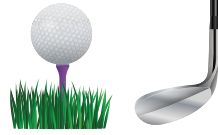
4. Adım: ŐEKİL / RESİM GRAFIĞİ

EĞer elinize geçen grafikteki bilgiler, resim veya Őekillerle gsterilmiŐe buna da Őekil/resim grafiği diyoruz.

Meyve Türü	Meyve Miktarı (ton)
Muz	
ilek	
Elma	
Armut	

Bu Őekil grafiğini incelediğimizde Şunu görüyoruz: Muzun olduğu satırda 7 tane var. Sütunun baŐında "ton" cinsinden olduğu belirtilmiŐ. Yani muzdan 7 ton varmıŐ. ilekten 5 ton, elmadan 9 ton, armuttan 3 ton varmıŐ.

eğlenceli etkinlik 33

Bu görsellerin tamamından yararlanmak koşuluyla, görsellerin sizde çağrıştırdıklarını sizin için ayrılan boşluğa bir bütün hâlinde yazınız.

Handwriting practice area with a large rectangular box containing several horizontal dashed lines for writing. A small dashed box in the bottom right corner is labeled "Yazar" (Author).

NEŞELİ test 2

1. Elif, on üç yaşındadır ve televizyon izlemek istemektedir.

Elif, ekrandaki akıllı işaretlere göre aşağıdaki programlardan hangisini izleyemez?

- A) B)
- C) D)

2.

**ORTAOKULLAR ARASI
ŞİİR YARIŞMASI**

ÖDÜL TÖRENİ
22 Mayıs 2019
Saat: 17.00
Kültür ve Sanat Gösteri Merkezi
Sarıyer / İSTANBUL

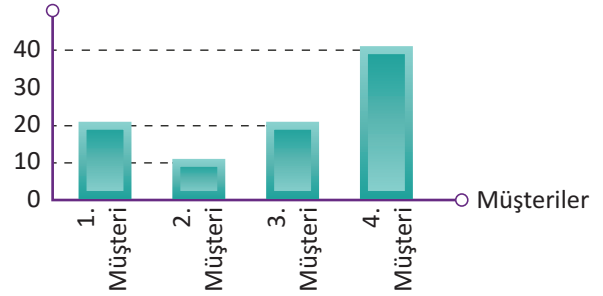
Bu afişten aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Törenin yapılacağı yere
B) Törenin yapılacağı tarihe
C) Törenin yapılacağı saate
D) Törene kimlerin katılabileceğine

3. Aşağıdaki görsellerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

- A) B)
Acil Çıkış
Cep Telefonu Kullanılmaz
- C) D)
Köpek Var!
Park Edilmez

4. Çay Sayısı

Yukarıdaki grafikte bir mahallede çaycılık yapan Altan Usta'nın bir haftada dört farklı müşteriye sattığı çay miktarı verilmiştir.

Bu grafik yorumlandığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) En az çayı 2 numaralı müşteriye satmıştır.
B) 4. müşteriye sattığı çay miktarı diğer müşterilere sattığı toplam çay miktarından fazladır.
C) 1. ve 3. müşteriye aynı miktarda çay satmıştır.
D) En fazla çayı 4 numaralı müşteriye satmıştır.